

Drugi Sfinks?

1 marca 2009

Według niektórych starożytnych źródeł, naprzeciw dzisiejszego Sfinksa, po drugiej stronie Nilu, stał jego odpowiednik, który nadszarpnięty przez naturę mógł posłużyć jako źródło budulca dla miejscowej ludności. Dlaczego jednak tak niewiele mówi się o tym kontrowersyjnym temacie. Czy ma to jakiś związek z ukrytymi pod Gizą podziemnymi galeriami?

W 1858 roku Francois Auguste Mariette został wynajęty przez Księcia Luynes, aby zweryfikować twierdzenia Pliniusza Starszego, że Sfinks został zbudowany, nie jest zaś monolitem. Niedaleko Piramidy Chufu (datowanej na okres od 2589-2566) i sanktuarium Izydy (z I w. p.n.e.) otworzył wykop, gdzie odnaleziono tzw. stelę inwentarza. Mówi ona, że w czasie panowania Chufu zlecił on wzniesienie monumentu długości Sfinksa. Logika wskazuje zatem, że w tym okresie Sfinks już istniał, więc teoria mówiąca, że powstał on za czasów Chefrena (panującego w okresie od 2520-2494 p.n.e.) nie jest poprawna.

Nie dziwi zatem, że większość archeologów nie zwraca uwagi na znalezioną przez Mariette'a stelę, bowiem sprawia ona zbyt wiele problemów. Niektórzy wolą uznawać, że stela była listą inwentarzu świątyni Izydy, zatem wywodzi się z czasów XXVI Dynastii. Być może – jednak Mariette, jej odkrywca, który spędził ponad 10 lat badając płaskowyż w Gizie doszedł do wniosku, że wzniosł ją sam Chufu.

Kapitan Giovanni Battista Caviglia w 1816 roku wydobył Sfinksa i otaczające go świątynie z piasków, przypisując konstrukcję posągu faraonowi Chefrenowi z racji bliskiej odległości dzielącej Sfinksa od jego piramidy. Mimo wszystko nie istnieje nawet jeden napis mogący potwierdzić ten związek, ponadto Sfinks nie leży w jednej linii z piramidami. Istnieje także tekst z czasów Amenhotepa II (ok. 1448-1420 p.n.e.) wspominający Sfinksa i mówiący, że jest on starszy od piramid.

Istnieje także słynna Stela Snu opisująca epizod z życia Totmesa IV. Totmes IV był jedynie księciem. Nie był też następcą tronu. Po polowaniu spoczął w cieniu Sfinksa, który był tylko częścią monumentalnej struktury nadal wystającej ponad poziom gruntu. Podziemna część była skryta pod piaskiem. Księciu przyśnił się Sfinks, który prosił, aby wydobyć go z piasku. W zamian za to książę otrzymać miał władzę i fortunę. Wkrótce potem Totmes spełnił prośbę ze snu, wskutek czego został władcą.

Najważniejsze jednak to, że stela znaleziona przez Mariette wspomina o piorunie, który uderzył w głowę drugiego sfinksa, jak i święte drzewo, które wskutek tego spłonęło. Piorun miał stać się początkiem końca drugiego Sfinksa.

Jak twierdzi archeolog Michael Poe odnosząc się do fragmentów papirusów z okresu Średniego Państwa, drugi ze sfinksów znajdował się naprzeciw wciąż istniejącego. Leżał po drugiej stronie Nilu i został najprawdopodobniej zniszczony przez potężny wylew Nilu około roku 1000 p.n.e. Miejscowa ludność użyła pozostałych po nim kamieni do odbudowy domów.

Tezę tę potwierdzają także inne teksty, w tym informacje podane przez wielkiego arabskiego geografę Al-Idrisiego (1099-1166). Wspomina on o istnieniu w Gizie dwóch sfinksów, które opisuje bardzo szczegółowo. Jeden z nich miał być w bardzo złym stanie, podmywany przez wody Nilu. Inni również wspominają o dwóch sfinksach. Historyk Musabbihi pisze o „sfinksie mniejszym od drugiego” (najprawdopodobniej z racji znacznych zniszczeń), który stał po drugiej stronie Nilu i był wykonany z cegieł i kamieni.

Podsumowując te relacje widzimy, że w rzeczywistości istnieć mogły dwa sfinksy, w tym ten, który przetrwał do naszych czasów oraz drugi, umiejscowiony po drugiej stronie Nilu i zniszczony całkiem niedawno, około XI wieku i od tego czasu używany jako źródło surowca budowlanego dla ludności, co przyczyniło się do jego zupełnego zapomnienia.

Na chwilę obecną istnieją trzy możliwe lokalizacje zaginionego sfinksa. Poszukiwania go nie są łatwe, ponieważ w miejscu tym znajduje się wiele współczesnych budynków. Wiadomo jedynie, że sfinks stał po drugiej stronie Nilu – rzeki, która w dalekiej przeszłości była znacznie szersza niż dziś.

Najważniejszym z pytań pozostaje jednak to dotyczące skąpej ilości źródeł poświęconych drugiemu sfinksowi. Czy jest coś do ukrycia? Dlaczego nie wspomina się o nim wraz z innymi zabytkami użytymi przez ludność do wzniesienia domostw? Odpowiedź może być bardziej kompleksowa i być może wiąże się z tym, że sfinksy kryją dostęp do czegoś pod płaskowyżem w Gizie. Warto bowiem zwrócić uwagę na to, że X-wieczni arabscy historycy i kronikarze wspominali o istnieniu bram prowadzących do podziemnych galerii pod Sfinksem, które i współcześnie są przedmiotem zainteresowania oraz kontrowersji. To już jednak zupełnie inna historia...

Autor: Antonie Gigal

Źródło oryginalne: [Histories & Mysteries](#)

Źródło polskie: [Infra](#)